

Ingmar Bergmans fodspor

Interfilm konference og generalforsamling i Uppsala, 9.-12. juni 2016

Af Bo Torp Pedersen

Botanisk Have med Linnéanum

Uppsala er én af de rigtig gamle svenske domkirke- og universitetsbyer, hvor man mærker, at der ikke har raset store krige og faldet bomber i mange hundrede år. Det, der er raseret arkitektonisk, skyldes 1960ernes 'byfornyelse'. Meget i byen henviser til Carl von Linné (1708-1777), en enestående naturvidenskabsmand, som systematiserede botanikken og zoologien. Uppsala er også byen, hvor **Ingmar Bergman (1918-2007)** blev født, og byen, hvor han vente tilbage mange gange - også som barn - efter at familien var flyttet til Stockholm. Han havde et fristed hos sin bedstemor. Filmmageren Bergman udnyttede gennem årene også gader og huse i Uppsala i sine film.

Ikke mærkeligt at både en Bergman quiz og en Bergman gå-tur var med i Interfilms konference-program. Ikke mærkeligt at Bergman ligesom bl.a. den franske filminstruktør Robert Bresson (1901-1999) indgår i pionérværket "Beyond The Image: Approaches To The Religious Dimension In The Cinema" (Genève 1977), skrevet af den afdøde, meget betydelige skikkelse i Interfilms historie: Ronald Holloway. Den svenske dr. teol.

Susanne Wigorts Yngvesson, Stockholm, holdt konferencens hovedforedrag, "Traces Of Invisibility In The Picture", og her dukkede Bergmans "Fanny och Alexander" (1982) op som ét af eksemplerne, ligesom Yngvesson inddrog Robert Bresson i både billeder og ord.

Yngvessons foredrag var en slags punktnedslag i et stort, ufærdigt projekt, hvor film, malerier, ikoner osv. vil blive brugt som eksempler på, hvordan det usynlige synliggøres - eller suggereres. Teoretisk bygger Yngvesson i høj grad på de to franske filosoffer Maurice Merleau-Ponty (1908-1961) og Jean-Luc Marion (f. 1946), dvs. en fænomenologisk livstydning, som bygger videre på godset fra tyskeren Edmund Husserl (1859-1938). Fænomenologien har fået ny aktualitet som baggrund for moderne kognitiv teori og praksis (erkendelses- og erfaringsteori), og Yngvesson godtgjorde, at de 'gamle' filosoffer har meget at byde på.

Uppsala 2016

Bergmans bio, Slotts Biografen

Filmen "Words With Gods" (Mexico/USA 2014) blev vist. Det er en film opbygget af ni episoder, nemlig ni forskellige filminstruktørers visioner af hver 'deres' religion, jfr. <https://outnow.ch/Movies/2014/WordsWithGods/Review/>

Filmen er en rigtig 'kunst-film' med strømme af billeder og mindre en historiefortællende film. Episoden "Skriftemålet" af spanieren Alex De La Iglesia er dog en fin lille historie med stor ironisk fornemmelse. Filmvisningen blev fulgt op af en paneldebat om religions-dialog.

Interreligiøs dialog og interreligiøse filmjuryer var tydeligvis noget, som nogle fandt det vigtigt at drøfte, men både overordnet og konkret-praktisk forblev sagen noget vag. To af anden-dagens gruppe-arbejder inddrog det interreligiøse: én om film og interreligiøs dialog i almindelighed samt én om kriterier for interreligiøse filmjuryer. I den tredje gruppe drøftede og praktiserede deltagerne "at tale film". **Piet**

Halma fra Nederlandene 'faciliterede' (= ledede) på bedste

vis gruppen, og det var lærerigt at være med - også for eftertanken: Hvordan undgå, at samtalen handler mere om deltagerne (og deres oplevelser) end om selve filmen og filmens henvendelse?

Generalforsamlingen var - igen - alt for kort. Drøftelsen af nogle ellers ikke særligt store vedtægtsændringer blev martret af sprogforbristning: dårlig engelsk oversættelse af en tysk grundtekst, så hvorfor fik vi ikke både den tyske og den engelsksprogede tekst? Bestyrelsesvalget var lidt parodisk: Der var kun var det antal, der skulle vælges, og ingen suppleanter. Oven i købet var alle kandidater velkendte ansigter/navne fra de forudgående generalforsamlinger. Ikke desto mindre var der skriftlig 'afstemning', og den blev således en slags hitliste over de mest populære medlemmer af bestyrelsen, og flest stemmer fik faktisk **Jes Nysten** (53) med Karsten Visarius fra Tyskland og Charlotte Wells fra Svenska Kyrkan på en delt andenplads med hver 50 stemmer. Ved det særskilte formandsvalg blev Julia Helmke genvalgt uden modkandidater.

Interfilms fremtid og det fremtidige arbejde blev drøftet utilfredsstillende kort, meget lidt konkret og uden de nødvendige prioriteringer. Udfordringerne er ellers tydelige nok:

- 1) en aldrende bestyrelse af gengangere,
- 2) faldende bidrag fra pengestærke kirker eller kirkesamfund,
- 3) faldende interesse og tilskud fra flere festivaler og
- 4) ambitioner om nye tiltag.

Formand **Julia Helmke** mister sit job i Berlin i sekretariatet hos forbundspræsidenten, idet præs. Joachim Gauck ikke genopstiller. Hvilke arbejdsforhold får hun herefter? Generalsekretær **Karsten Visarius** (f. 1952) pensioneres fra sit job i GEP (= Gemeinschaftswerk der Evangelischen Publizistik), hvor Interfilm har haft stor gavn af arbejdspladsens velvillighed. Jury-kordinator **Hans Hodel** (f. 1938) modtog genvalg til bestyrelsen *for sidste gang*. Der er ingen afløser for Visarius og Hodel i sigte. Hodel forstår vist bedre situationens alvor end de fleste: Han sagde på tommands-hånd, at det sikkert bliver nødvendigt med en ekstraordinær generalforsamling, når Visarius pensioneres. Det skal vi i Kirke og Film, være forberedt på!

Kirke og Film har stor glæde af Interfilm - indblik, udblik, inspiration, osv. - men vi har også ydet gennem deltagelse i bestyrelsesarbejdet, gennem beredvillighed i forhold til at finde folk til juryer også i 11. time, gennem arrangement af konference/generalforsamling 2010, osv.. Det vil være et tab for Kirke og Film, hvis Interfilm mere eller mindre kollapser. Det må ikke ske!